

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

OPERA ESENȚIALĂ

actul revoluționar înfăptuit în urmă cu treizeci și cinci de ani și cunoscut sub genericul mai mult decât sugestiv "Nationalizarea" — are în el ceva sinonim cu înșăși rostirea ideii de progres și civilizație, ne măsoară parcă din cimpul de început al tuturor marilor profecții economice și sociale și își arată, în timp, întreaga sa esență transformatoare. Inițial, condus și înfăptuit de partid, acest act stă la baza tuturor victoriilor socialiste de azi și se relevă cu atât mai complex, cu cât, în dialectica sa, el cuprinde practic nu numai imaginea ca atare a industriei și economiei românești, cu toate preocupările și toate dezideratele care decurg de aici, la scara unei întregi națiuni, ci și pe aceea a unei noi și evidente stări de conștiință, imaginea pe care o aduce, în răstărnerea lor, relațiile dintre oameni, viața, munca și creația lor, noua lor condiție, reflexul în plan material și spiritual al propriei lor personalități. În perimetrul înșăși al culturii se resimt benefice toate acele efecte ale dezvoltării și creșterii economice, astfel încât, ca o adevărată instituție națională — muncă existentă, dintr-un impuls sau o necesitate a acesteia s-a schimbat și a atins deopotrivă mijloacele creației, ale experienței și inovativității în consonanță cu nevoia de nou, cu modalitățile științifice și tehnice ale acesteia, cu procesele pe care le reclamă opera de făurire a unei noi societăți.

Odată cu Congresul al IX-lea și partidului a fost înăunțurată o nouă etapă pe calea avântului industriei, a edificării unui model economic viabil, necesar și posibil totodată, el pune în mișcare uriașele energii și declanșează schimbări de continuu în toate sferile prin care iradiază. Nu numai munca, nu numai baza umană și materială a muncii erau chemate către o nouă ordine și către un nou înțeles privind progresul și civilizația socialistă, ci toate domeniile și sectoarele vieții sociale, știința, învățământul și cultura, instrucția și educația, talentul, abnegația, plinătatea de a crea, totul intra și trebuia să intre în raza acestei uriașe mișcări prin care ne definim ca proprietari, producători și beneficiari — o intrată înnoțată din perspectiva și sub incidența căreia s-a născut și dobândește spații noi de im-

Luceafărul

Consacrarea tînărului scriitor

traditia premiilor Uniunii Tineretului Comunist, caracterizate prin eficiență de substanță, ne arată deja că scriitorii tineri ce parvin la acest premiu prestigios, nu puțin dintre ei, își aprobează una din instanțele cele mai exigente menite a-i lansa pe orbita realității. Avem, astfel, ferma convingere că orice tentativă critică serioasă cu finalitate sintetică, dedicată metamorfozelor vieții literare actuale, privită în raporturile ei cu destinele cărții scriitorului tînăr, este și va fi obligată să facă apel în chip deosebit la realitatea importantă ce-l constituie premiiile Uniunii Tineretului Comunist. Din curs unor asemenea succinte reflecții, evident, ne sprinjim și pe argumente demne de încredere pe care ni le oferă cu generozitate recolta premiilor lite-

rare U.T.C. pe anul 1982. Valoarea exponențială pentru ceea ce s-ar putea numi personalitatea de ansamblu a literaturii scriitorilor tineri, în cazul fiecărui gen literar, este, în esență, indubitabilă și acum. La poezie, sortii, în chip fericit, au căzut pe volumele *Măsură lucurilor* (Editura „Albatros”) de Grigore Georgiu, poet de gravă problematică reflexiv-existențială, adept al discursului liric amplu, de rigoare neoclasicizantă, *Cruciada întreruptă* (Editura „Cartea Românească”) de Traian T. Cosovei, copilul teribil al celui mai nou val poetic, poet lucid și sentimental, dăruit realului palpabil cu superbă obstinată ironie, și *Drum spre morile de vînt* (Editura „Eminescu”) de Gabriela Hurezean, poetă de o euceritoare franchețe lirică, în variantă insurrecțional-nerescă. La acestea, se adaugă izbiturile cărți de debut semnate de promițătorii poezii tineri Ion Burnar, cu *Memorandum liric* (Editura „Eminescu”) și Mariana Codrul, cu *Măscul din magazia de lemne* (Editura „Junimea”). Opțiunile în materie de proză vizează două scrieri cu totul remarcabile: *Ingerii chilagi* (Editura „Albatros”), roman semnat de poetul Dan Verona, o originală, acut critică, parabolă epică, realist-documentară,

C. Nicolae

Continuare în pag. a 7-a

IN TREACĂT

Rîuri și rînduri despre rîuri

Ca să parafracez cu sfîșos orgoliu spusă devenită celebră a unui mare personaj istoric — eu mă simt și mă scotoțesc argesean prin origine și caracter. Plaurile argesene — prin aceasta nu se înțeleg metafore obosite, boanțe și derisorate (fiindcă există satul meu Platou Oit, al Calului etc.) — mă cheamă, mă atrag și parcă îmi pun întrebări. Cum adică din mijlocul acestor dealuri unduite blajin, dulce și frumos împodobite cu păduri sănătoase de brad și stejar am ieșit eu subred, cum cenecir, clădat și (arghezian) „piezli”, — și am plecat din-

Nicolae Velea

Continuare în pag. a 6-a

«LUCEAFĂRUL»

JURNAL DE POET

acesta este testamentul lui Eminescu, în aceste cincisprezece strofe în care se desfășoară dialogul între Luceafăr și Părintele său în care el cere muritorilor iubire în virtutea căreia este gata să-și jertfească nemurirea, să renunțe la propria sa condiție. În acest fel Eminescu intră în problematica cea mai arzătoare a marilor culturi, a marilor întrebări care și-au găsit răspunsul în logosul intrupat în istorie, întrebări care în lumea veche greacă bunăoară se ardeau cam în felul în care Sappho poeta ar fi rostit: dacă zeii ar suferi cu noi ar fi vrednici de crezare; în cuvintele fecioarei din Luceafărul invocatoare; și muritor ca

mine, asumă-ți moartea mea intră în zodia suferinței cu noi. Intrebarea și dorul fecioarei sint preluate de Luceafăr și devin extinse în cosmos, de vin întreabarea și dorul său, dialogul între fecioară și Luceafăr, devin dialog amplificat între Hyperion și Părinte. Eminescu extinde dialogul, cele spuse în taină se rostesc de pe acoperișe, nu rămîn în cercul strimt al sentimentului

vag, transformă dorirea încertă în dor spiritual precis. Luceafărul nu va coborî, nu va putea dobîndi desigură de nemurire, pentru că elementele, focul și apa prin care el încearcă să devină om, nu-l pot naște ca om iar năsterea adevărată implică suferința. Femeia trebuie să-l nască ca să-i devină mamă nu iubită, erosul trebuie să devină agape, plăcerea să accepte suferința, nunta să fie strămutată în afara sfîșit în eschaton. Toate aceste dimensiuni adînci sint atinse de Eminescu și în spiritul lor îl sărbătorim prezența între noi iată de un veac încheiat prin această capodoperă numită „Luceafărul”.

Ioan Alexandru

DOSAR AL GÎNDIRII SOCIAL-POLITICE EMINESCIENE (VII)

Teza «absolutismului» și adevăratele ei semnificații

analizînd soluțiile politice preconizate de poet nu putem ocoli faimosul „absolutism”, sub semnul căruia multă așază gîndirea eminesciană. Și Ibrăileanu afirma că, în conferința din 1878, poetul „dezvolta ideea domniei absolute, ca singura formă bună de guvernămînt”. N-a devenit însă această apreciere, într-o prea mare măsură, o formulă simplificatoare, și n-ar trebui să fie reexaminată, restituindu-i-se adevăratele și complexe înțelesuri? În nota publicată de *Curierul intereselor generale* pe marginea prelegerii despre „Influența austriacă...”, un prim punct al acuzațiilor privea ideea pe care, chipurile, ar fi susținut-o poetul, și anume că despotismul ar întrerupe fericirea și progresul popoarelor.

Minerescu se folosea de prilej pentru a se explica: „N-am cercat a dovedi nicăieri că despotismul este fericirea și progresul popoarelor. Tot ce am arătat e că puterea statului (sublinierea lui Eminescu n.n.), domnia concretă a legii trebuie să fie mai tare decît tendințele claselor sociale și să le frîneze (...). C-un cuvînt, am susținut domnia absolută a principiului armoniei intereselor, în contra despotismului, a domniei unei caste sau a unei persoane pe seama celorlalte clase, lipsite de drept”. G. Călinescu observa că astfel de idei „erau curente mai ales la economiștii germani din epoca bismarckiană, cunoscut poetului în primul rînd prin mijlocirera lui Dühring”. Intre alții, Robertus „profesa un socialism de stat după care interesele claselor erau armonizabile”. Ne folosim de această înțelegere pentru a menționa că mitizarea rolului statului (care, teoretic, venea, desigur, de la Hegel, în viziunea a-

cestuia statul apărînd ca „regulatorul” și ecoul suprem al „societății civile”), se bucura de un atît de mare prestigiu în epocă încît ajunseser să influențeze chiar și gîndirea unor dintre conducătorii social-democrației germane. Este, bunăoară, cazul lui Lassalle. Karl Marx critica *Programul de la Gotha* pentru faptul că era „contaminat de la un capăt la altul de credința suasă în stat”, caracteristică lassalliennilor. Delimitînd cadrul teoretic general care explicitează folosirea conceptului cu pricina, nu putem să nu recunoaștem că la poetul nostru acțiunea, fără doar și poate, și exemplul epociilor de „absolutitate” din istoria națională, de pe vremea domniilor Alexandru cel Bun sau Ștefan cel Mare.

Se vede însă că ne reamintim care erau împrejurările specifice din țara noastră care puteau justifica actualizarea unor astfel de deziderate. Din acest tablou nu pot lipsi luptele pentru cucerirea și recunoașterea independenței României (într-o vreme cînd părți importante ale teritoriului național se aflau încă sub ocupație străină). În plus, fortificarea noului etaj se făcea în condițiile în care structura agrară a economiei țării, după cum s-a văzut, facilita imixtiunile capitalului străin. Eminescu nu va ocoli să avertizeze: „Dacă n-am avea vecinic influențe străine precum le avem încă am fi în Spania, atîncu ne-am eșargă capetele un altuia pînă s-ar așeza lucrurile”. Dar așa, era imperios necesară o coeziune a forțelor interne capabilă să asigure, în confruntarea, pe multiple planuri, cu strălînțările, afirmarea punctului de vedere și a intereselor naționali. Asta nu se putea dobîndi fără întărirea statului, care printr-o „asdră organizare”, obligînd toate clasele sociale la „o muncă folositoare”, să facă să se alinună la o stare de stabilitate și de dezvoltare a țării.

Supralicită Eminescu într-o asemenea măsură calitatea acestei forme de guvernămînt încît s-o considere, dincolo de imorejurările istorice menționate, o formulă ideală, în chip absolut? Se pare că nu. În articolul din 8 noiembrie 1878, relevînd „primediile individualismului” profesat de liberali care împins la extrem poate duce la „disoluțiunea completă a statului”, totodată, cu sinceritatea caracteristică, el recunoaște și „primediile” celelalte „directii”, care privesc nu viciile superioare, ci pe cele de jos. „Dar și această direcție are primețiile ei. Viciu este tu-telă asupra claselor de jos le dă într-adevăr pinea de toate zilele, dar le lipsește de energia individuală, le face indolente”.

Călea ideală? „Între aceste două extreme e poezie mesajul social”. Cum se pune însă problema aplicării acestui concept în realitatea socială concretă a țării? Fîndcă nu vom înceta să subliniem eroarea ce-o putem face discutînd în sine tezele eminesciene, nesocotînd faptul că acestea sint exprimate „în mea” și că prin intermediul exercițiului gazerătesc, sub impactul cu experiența vieții, el mereu le aduce nuanțări, corecții sau chiar le recunoaște, cu amărăciunea de rigoare, invalidarea de către „praxiul” social.

Eminescu „călăușul lui Ahile” al conceptului eminescian: lăzua — care nu era numai a lui, fiind de uz curent în epocă — potrivit căreia statul ar putea fi, după expresia sa, „imponsonal”, intrupînd interesele generale ale națiunii, iar nu pe cele ale claselor conducătoare. Eminescu nu întîrzie să recunoască și, bineînțeles, să anatemitizeze faptul că „Statul care tre-

Al Oprea

Continuare în pag. a 7-a

REMOMORĂRI

DINTR-UN CAIET UITAT

— Fișe de roman —

despre Alimăndru, (cel posibil) des-eris în romanul *Patima*, al lui Călinescu amănunte la mult timp după apariția cărții. Pe vremea aceea trăia încă în comuna Grăniceri, se numea „D” și primise cîni invitații succesive de a vizita Isra-elul.

Invitațiile erau trimise de unul din cei treizeci-patruzeci de inși pe care-i ajutasă să treacă granița imediat după război. „D” a răspuns, mulțumind dar refuzînd sistematic pe motivul că: „el nici la Arad n-a rămas mai mult de-o zi. Asta, fiindcă nu putea dormi în pat străin...”

Relatarea lui Claris în legătură cu cele întimplate soacrei sale la Paris, după război. Pe un bulevard oarecare, la un colț de stradă, lumea îngîrmădîndu-se în jurul unui indian (fakir), gol pînă la brîu, orb, care, stînd lejer într-o poziție greu de realizat, ghicea vrute și nevrute.

Se apropie și ea, (soacra), mistuită de curiozitate

Mircea Micu

Continuare în pag. a 2-a

Continuare în pag. a 2-a

In pagina o 3-a

ROMANTISMUL — NONCONFORMISM ȘI ORIGINALITATE

- Semnează: ● I.C. Chișimia ● Stan Velea
- Roxana Rosescu

REFLEX

NORMALIȘTII

Patrizeci și patru eram, adică tot atîta cam cîți ani numără fiecare dintre noi, azi, și ne-am întîlnit după un efort de veac de la absolvire. Cercul memoriei se stringe, codăză undeva și surpriza — oho! — au cam trecut anii, băieți, cu cam trecut multe și liniile feței s-au adîncit, grave, numai ochii păstrează ceva din imaginea aceea de copii de odinioară, un salt lent, aproape ne-verosimil, ca un loc de pistru pe o față a zilei, ireală, în popas către toamna din noi și cea din afară. Căci, orice am zice, în patru ani de internat, cu dovezile deasupra și săliile de clasă jos, cu cantina alături și mîrosul de bucătărie planînd greu, într-o vară de secetă, printr-o salcîmă și castanii din jur, într-o școală care pe atunci era în marginea orașului și care azi s-a mutat parcă, a ajuns pe undeva pe aproape de centru, în acești patru ani, așadar, totul a avut ceva din aerul glăgios al unei întîlniri și numeroase familii ai cărei părinți mîroșeau a pămînt și veneau de undeva pe de deal și din cîmp ca să ne găsească și să ne afle sănătoși tot în natură. Profesorii — căci parcă am în-

A. I. Zăinescu

Continuare în pag. a 7-a

Parcă scrie mai bine Mincu așa, de când cineva îi ține mâna și îl învață să scrie în figură și în simbioză. E un tip tenace, ambițios, cam prea orgolios ca să răzbească în prima linie; pe deasupra n-are nici un prieten. Tine bine în polemică, s-a ridicat mereu mai sus, în înfruntări cu adversarii săi. E tare, domnule, să-i dai nota de trecere, dar nu mai mult de atât, căci prea are succes în Italia și nu știm cine dracu-i susține!

Nu, acesta nu este un nou mod de a face cronica literară, ci poezia „sărbătoare” a versului. Problema de rima este (Editura Albatros, 1982) al cărui autor este... Marin Mincu. Am lăsat versurile în proză și am introdus câteva semne de punctuație, pentru a obține, astfel, o autodefiniție, destul de exactă a autorului, chiar dacă registru comic. În acest fel, Mincu nu poate realiza ce înseamnă a avea succes în Italia, tot ce spune Mincu despre (versurile) Mincu mi se pare deosebit de convingător. Și, în primul rând, afirmă că scrie mai bine. Altfel spus, poetul Marin Mincu nu scrie doar, cu tenacitate, ambiție și orgoliu, un stil propriu de mare expresivitate. Cunoașterea, la sursă, al avangardei europene și admirator (parcă) al grupării „I Novissimi”, ai cărei reprezentanți domină scena poeziei italiene în traducere de curjind, în „Contemporan” din poezia lui Alfredo Giuliani, initiatorul mișcării, iar în „Fără cuvinte”, poem din „Proba de gimnastică”, dialoghează cu Antonio Porta. Marin Mincu a asimilat limbajul avangardei, adăugându-i multe personalități. Astfel că poezia sa aliază expresia prețioasă, redundanta, cuvintul căutat, neologismul de ultimă oră cu limbajul frust, colorat de crudități lexicale și cu citatul în italiană, franceză, spaniolă, germană, extras din vorbirea obișnuită, familiară și familiară. Este acesta, deosebită, un mod de a sfida cititorul, de a-l provoca, dar și un așediu concertat al realului, ce trebuie eliberat din propria filință și izolat din spațiul misterios. Când poezia lui Marin Mincu scotocese realul, coboară concretul, demitizează poeticul și poetizează banalul. Starea dominantă e pînă furioasă, așteptarea crispată a momentului propice, a fiurii abia observate, prin care „inteligenta-filtru” se învârtă în inima lucrurilor, proiectându-le, un veritabil infarct „Marin Mincu e în așteptare / cu ochi crispate demolează cu furie / structura chimică a obiectelor / repune elementele în libertate // (libertatea futură?)” (n.n.) între goluri și plinuți așa numite pluri interstițiale / mina lui se strecoară vioaie / de fum între două crengi // între crengile realității // din abundență între bălării / în răsfăț dezmițat de forme inferno / falnică practică semnificativă // a descoperii limbii poeziei /

abla cu Tulburarea naturii (Ed. Facla, 1982) se poate vorbi cu încredere de o formulă întrutotul acceptabilă a poeziei lui Valeriu Bărgău, deși semnele unui talent impetuș și neliniștit se vedeau cu ochii liber încă din „Alfabetul straniu în care vă vorbesc”, ceea din 1980. Totuși, atunci când este în chestiune un autor tânăr, critica are în vedere nevoia de măsurători suplimentare și de probe noi de „mineriu”: intrucit îl privește pe Valeriu Bărgău, succesivele examinări arată că talentul e acum dovedit.

De la inițiale lui manifestate și pînă azi poetul și-a distilat, în concepție, lirică lăsină cu toate acestea, la o privire superficială, să fiarbă, el pare a fi un vital muscat de un simț al asociativității care nu putea fi împiedicat de nimic. Celo mai izolat în lumea actuală, înăsa mai degrabă acelea fără „epică”, simple fotografii fantastice fără legătură directă între ele, de soial unor notații eliptice dar febrile ca act: „Sunete, sunete, banale alunecând în urma / memoriei” / Sufocind realitatea. Umplându-i sufletul de culori stridente / împăcînd imaginea frescelor cu imaginea oamenilor colcăind / de sentimente. În apa roșiatică a vechimii unui peisaj. S-ar putea extrage un șir consistent de versuri care se rețin, definiții misterioase și estetice, profunde, ceea ce întărește ideea că talentul constă aici mai ales în imaginea fără context. În vocația pură de a inventa scurt. Extrage, spre exemplificare, câteva fragmente de o frumusețe stranie, neopură: „Luna, neliniștită, lumina intrăcutibilă”, „ca o metaforă ce se precipită”, „Mineralele mele de pret, Fumul lor. Zborul / Învincedu-se calm”, toate absolut memorabile și de unde rezultă că un asemenea lirism enigmatic și cu formule abreviate e tot ce s-a putut realiza mai bine lui Valeriu Bărgău. De altfel, în puține poezii, înfățișate ca niște fabule fără cod și întințate și mai mult de un limbaj imagist și de numeroase simboluri neprevăzute, care apar de peste tot ca diaperie după ploaie și după soare, în nivelul estetic cel mai de sus al acestui remarcabil autor. Curios este, de aceea, că autorul forțea într-un loc și în altul condiția lui estetică, vocația care nu se poate, în general, distica. Poet înăscut, Valeriu Bărgău alătură versurilor fulgurante, premeditate și înțelepte, din clari, dezvoltări opace, unde muzele dorm. Asemenea stângăci, proprii unui proces de clarificare aflat în curs, nu trebuie să neliniștească; universul liric e, pe cel se pare, constituit. Valeriu Bărgău, poetul de azi, este un poet al metaforei, metaforele, tropii în fine, sînt la Valeriu Bărgău obiecte vii ale gândirii și poeziei, la el, se întinde „pe o stîncă”, pe o masă, moale precum ceaurile dintr-o pictură de Salvador Dalí („Tigaiea înștită din poezia mea”, în „Căminul”, de sub poezia începe să curgă rîul de rugină al artei bucoiene”. „Lebăda care-mi bate în geam e supranumită: / Peisaj curmei de vedere / tinierilor etc.) E multă polemică aici însă instincțivă și din „arta” care se învârtă, ca o cesară atată de foc, ies forme noi, inedite.

A explica poezia, în tot cazul neobșnuită, a

CRONICA LITERARĂ

MARIN MINCU: «Probe de gimnastică»

mina apăsată pe trăgaciul mașinii de scris / să împusti alce vers așteptat / singurul vers care doare // marlin mincu sîi aplicat / între formele stării de real / cea mai malignă dintre stări pe care n-o vindeca nici un spital! („O stare permanentă”). Această atitudine programatică nu conduce însă la jubiția cunoașterii, ci, după denunțarea mecanismelor realului, practică cu evident sadism cognitiv, lucrurile își conservă misterul. Transformarea, planul poeziei, această constatare devine o parabolă despre talentul necesar: „tic-tac tic-tac el măsoară sobru / mîscarea unui mecanism concret / fi poti demonta în roțile suruburi / o grămădă de accesorii prozale // tic-tac, tic-tac copil te nănce pui / mina pe patent începi să scormoni înăuntru / scoți mi de piese microscopice / nu e dar nu te lasi // tic-tac tic-tac ce energii misterioase / or fi pulsind în carapacea asta de unde vine tic-tac-ul stragan / vreau să-l ating odată doar cu mina // tic-tac tic-tac pe masă e întreaga recuzită sfiori verbe propoziții simă / cloane de metafore aliteratii orice / dar cit de greu s-aude tic-tac-ul poeziei!” („Ceașul”). Capacitatea limbajului de a hypostaziera realul este surprinsă în două poezii, versul este adesea rețezat, înainte de a fi încheiat: „asta mă frîmțimă mai teribil / decit întâmplarea că”; „hai să alergăm în aer

liber / hai să”; „atenție pericol de”; „nu se mai circula decit spre”; „mă așteptă la ieșirea din” etc. E aici și ceva din voința de a provoca cititorul: „rătăcindu-l în ambiguitate, dar, cred că, în primul rînd, se comunică așezut sentimentul inutilității, nelincrederea în cuvînt. Cunoașterea nu se poate realiza decit mediat, căci realul, cit este de înțeles, se află în cărți. În cunoașterea prin creație înseamnă trecere, un soi de autodoverare liber: consimțită. Adică, libertate? Echivocul se păstrează: „incercuți de mil de cărți orgolioase / mă rețrag pînă în domestic în gradul zero / al camerii de lucru // din fiecare colț obscur / realul mă îndrește periferic cu ochi / tentaculari de caracatiță // de fac un pas către rîul apa (nevoiată apă) / mă trage-n adînc / și mă înec // de calc pe paljise verde / iarba / nevînovată larbă / mă-nolăcește tandră / și mă sufocă // de mă refugiez în lectură / furnicile textului mă sărută mortal / cu venimul lor // asaltat de primejdii multiple / mă apuc să scriu dar pe măsură ce bat la mașină / observ cum viață dispore” („Viață”). Așediu realului eșuează și, în replică, obiectele devin agresive. Pentru subiect starea de neliniștită este deosebit de panică. Aparența candoare se dovedește terorism esențial, iar el liric azudă presiunea nerisțirite dispute, trecînd, spre salvare, în sar-

VALERIU BĂRGĂU: «Tulburarea naturii»

DUMITRU STANCU: «Poeme nordice»

lui Valeriu Bărgău tocmal prin factorul „polemic” e, totuși, de tot insuficient. E, la el, și o curioasă poezie a poeziei, practică cîteodată ca de un în circitor: „Să ascuți muzicele îngrîșite ale frunzelor dintr-un / peisaj / cu lebădă și tineri gălăgioși / Cîit energie o să mă coste această poezie / modernă / ce străbate cu lama-i de bulldozer / seriarele ascușite ale planșelor în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a emoției desăvîșite”; „Drumetii a ajuns de bine în țara emoției / desăvîșite, își căntă în chip de calegrafie a genezei lirice, de dinainte de expresie, aproape de fiziologie. Poetul pare a-și contempla „starea lirică” de transă, văzînd printre „razele vânturilor”, în „interioarele lui”, „străzile singure”. Ne vîntărește, alina rea bezmetică / pe străzile încurcate ale singurului / Pompă de puterea neobșnuită a poeziei în artele orasului monstruos”, utopia „lară a em

ROMANTISMUL - nonconformism și originalitate

Generarea și «regenerarea» romantismului literar

Curențele literare europene anterioare romantismului au dus progresiv la crearea unui univers complex de metode și realizări, dar romantismul în sine a însemnat folosirea la maximum a forței de creație sub cele mai diferite aspecte, devenind el însuși un complex poetic de la o margine la alta a Europei. Numai în aparență și din neștiință romantismul ar fi același peste tot. În realitate, are prize variate în aproape fiecare literatură, izvorind mai mult decât oriunde alt curent din magma locală de cultură și spiritualitate, chiar dacă semnalul a fost general european și uncoi cu căutări exotice.

Modelul epocii luminoasă, de pildă, a fost în linii generale același, și **Aventurile lui Telemac** de Fénelon au circulat cu succes în cele mai multe literaturi, iar ideile de cultivare și scoatere a maselor populare din ignoranță n-au avut viziumi rudențiale deosebite. În schimb, romantismul sau mai bine zis romanticii diverși au găsit în sursele locale naționale însoțite de cea mai inovatoare clasă. Ei au ancorat cu scrisul lor în mare măsură în solul național și au ridicat deci spiritul național creator la cel mai înalt grad. S-a vorbit de inspirație istorică medievală, întorcerea la goticul medieval și la revitalizarea lui, ceea ce este adevărat, dar aceasta în civilizația apusună. În Europa Centrală sau în sud-estul Europei au fost și alte linii, nu de aceluși în celebritate și în calitate de stiluri strălucind cerul, atunse în rătăci (vezi, de pildă, **Blestemul bardului**, de Uhland), ci în special de patriarhalism campestru sau de codru milenar. Aci și în această viziune au luat naștere, de exemplu, **Pan Tadeusz** al lui Mickiewicz, **Euseiul Oneghin** de Pușkin sau **istoria românilor sub Mihai vodă Viteazul** de N. Bălcescu în avânt romantic cu filonice realiste de viață socială și de obiceiuri, până la istorie proprie-zisă. Romantismul s-a îmbăiat, în această zonă, în mureșii trecutului local real sau a unul trecut în devenire, intrat în conștiința generațiilor următoare ca de neuitat.

Dar «scaldă» regeneratoare, de-a dreptul miraculoasă, au făcut-o romanticii acestei zone în apele vii ale folclorului, cu esențele lui specifice de la un popor la altul, însă și cu linii de comunitate zonale. În acest sens au vădit ca să pornim de la o margine, maghiarul **Arany** în seria sa de scrieri în jurul eroului popular **Toldi**, sau **Sándor Petöfi** în poeziile sale, celălalt Karel Erben în versurile sale, dar mai ales polonezii Mickiewicz și Slowacki, rușii Pușkin și Lermontov, sud-slavii Hristo-Botev (Bulgaria) și Petar Petrović Njegoš (montenegro) sau Eminescu.

Fiecare dintre acești romantici (și alții pe lângă ei), a prețuit cultura și expresivitatea limbajului popular de la care cu toții s-au înălțat la creații monumentale. Intre altele, cei mai mulți, înfruntând educația bisericăscă, au vădit lumea interioară în tradiție populară, cu contacte permanente și amabile între cei dispăruiți și cei vii, primii revenind în anumite momente printre cei din urmă, colorând chiar la acte de patriotism și de luptă pentru eliberare națională, ca în maghiarul **Arany**, în cunoscutul poem **Hadži Dimitrie** al lui Hristo Botev. În drăgăstii nu cunosc granițele vieții, înving moartea și reînviază, dragostea este mai tare decât ca moartea, precum se întămează în **Demnul** lui Lermontov sau în **Siriochi** lui Eminescu, populară (vie de mil de ani) este străbătută de biserică, pe cînd la Eminescu, dimotrivă, biserică se prăbușește în fața formulei magice rostite de mag, cultura populară câștigă bătălia în viziunea senlului poet român.

Nenumărate sînt temele și motivele folclorice folosite de romantici, și anexe și răsădite. Urmele sînt evidente la Byron sau John Keats, la scandinavii Crislian H. Andersen și Kierkegaard, la germani (vezi Gottfried August Bürger), însă întorcerea la măreția naturii, la ocrotirea ei, în spiritul tradiției populare, a avut loc la romanticii din sud-estul Europei. Aci natura nu este, propriu-zis «romantică», adică înfricoșătoare și sumbră, ci caldă și bună, la sînu ei își găsește omul liniștea și împăcare, pentru că ea l-a crescut ca și pe celelalte viețuți, cu care a vrut să-l înfrățescă și pe care să le înțeleagă, ca fiindă superioară. Cu toate că se mai gîlcovet, deci reverență și viabilitate, cînd lupul, «bestia» hăituită de om, aducîndu-se în pădure singe cald leșit din rana unui erou împușcat, nu se năpustește ca să-l sfîșie, ci se apropie blind și-i linge rana a mișcare, ca un copil în suferință, cum se vede din splendidul poem **Hadži Dimitrie** al lui Hristo Botev. Este întorcerea la puritatea și monumentalitatea naturii, splendid vizionată de poet. Și această monumentalitate apare și în **Gorski viena** (Cununa munților) de Njegoš, cetate de apărare și de sprîjin în lupta împotriva turcilor. O cetate și mai minunată, de mit străvechi, este creată superb de Eminescu în **Mușatin și codru**, codrul fiind imaginat ca metamorfozarea unei civilizații locale care va renaste întocmai la momentul oportun: «Eu nu-s codru, ci cetate, / Că vrăjii cu sînt demult / Pînă cînd s-a scutit. / Răsărind din deal în deal, / Cornul mîndru triumfal, / Al crăului Decebal, / Atunci trunchiul m-șor desface / Si-n palate ș-or preface». Eminescu a fost, evident, un mare vizionar!

Pe de altă parte, splendorile naturii imprimate în poezia lirică populară, de pildă în doinele românești, și-au găsit renașterea în creația romanticilor, în culorile și muzicalitatea cuvintelor, în expresia marii creații inovatoare. Și, de asemenea, în condițiile politice și sociale ale popoarelor sud-est europene, romantismul s-a învestit aci și cu tonalitatea vizibilă revoluționară, avînd deci o marcă pronunțată națională.

Folclorul a devenit, în orice caz, o sursă de inspirație nealterată, și un mare gînditor polonez, Edward Dembowski, afirmă pe bună dreptate, în 1845, că pînă la romanticii folclorul și-a urmat o cale separată, paralelă cu literatura cultă, și numai în epoca romantică drumurile s-au întâlnit, creațiile au fuzionat și au dat naștere la opere de o mare valoare și viabilitate artistică. Într-adevăr, așa stau lucrurile, pentru că într-o nouă perioadă de tip romantic, aceea a neoromantismului, cu simbolizii și modernizii, terenul de explorare a devenit altul, cu metode subtile de exprimare a artistului, domeniul folclorului pîrînd demodat și banal. Romantismul a creat deci opere nepieritoare, care n-au putut fi umbrite de curentele următoare.

În altă ordine de idei, romantismul a creat peste tot, unde a pătruns, **limbi poetice**, pe lângă cele literare ajutate și creștate de curentele anterioare. Romantismul a însemnat, prin urmare, unul din pragurile cele mai importante în dezvoltarea literaturilor europene, apăsene și răsăritene.

I. C. Chițimia

Peisaj de Benona Șuvăilă

TIRANIA EULUI

rigoristic normative, poeticele clasice se au înlesnit, nu numai prin reacție, apariția unor structuri scriitoricești preocupăntor nonconformiste. Cu începuturi în iudicul fioriturii baroce, emanciparea personalității superdotate de sub autoritatea năo a dăia stîngheritoare a modelelor canonizate, afirmarea fără îngădări a sinelui, altfel spus, a originalității prin raportare dialectică la izbinile anterioare ale spiritualității, a continuat, ce-i drept, în planuri suavoace, și în iluminism, romantism, în schimb, pregătii de sentimentalism, înregistrînd resurrecția de-a dreptul explozivă a eului, impus aproape terorist întocmesebi în sfera disciplinelor umanistice. Într-o epocă tranzitorie, frământată de incertitudini și convulsii restrictive, circumstanțier socio-istorice favorizante oferă largi posibilități de afirmare acestor predispoziții protestatarie. Sporadic și aparent eterogene, inițial, se adună relativ repede pe direcții convergente, manifestări impetive și vehemente spurberind cuminența susținătorilor mai vechilor tipare conceptual-estetice, care vor riposta cu aceeași măsură; cu intensități variabile de la o țară la alta, apriga dispută dintre clasici și moderni este concluzivă. Elogiul libertății sans rivages în toate registrele activității omenești va fi fundamentat teoretic de filosofia idealistă germană, ai cărei exponenți vor investi eul cu puteri supreme, cosmogonice. Un discipol al lui Kant, J. G. Fichte, asemenea lui Fr. Hegel sau A. Schopenhauer, deriva reducibilul întregului univers dintr-un subiect absolut, eul, pe care Fr. Schelling îl interpreta ca expresie a unității dintre real și ideal, dintre finit și infinit. Înzeștriat astfel cu forte demiurgice, eul constatar ambalzează o realitate premeditat diferită de cea care l-a stîrnit imobilitatea. Este, prin urmare, în același timp și deținător potențial, creator de originalitate prin particularitățile distinctive pe care le imprimă noului univers; proiectiv lui înseamnă deci implicii și înnoire în stare virtuală, învadaarea teritoriilor irudite, în care își instalează tiranie proprie-zisă, ca reverberaze acanarant în cei mai multe zone existențiale și artistice, hotărînd denumirea uneia dintre cele mai prestigioase epoci din istoria culturii; marcîndu-i adică în chip decisiv stilul de viață, gîndirea filosofică, natura și formele creației spirituale.

Statutul social al subiectului creator, ca și al eroului cu care în fapt se confundă, se întemeiază în romantism pe un concept elitarist prin excelență, care-l plasează de plano în spațiul exemplarității. Se operează astfel o singularizare cu implicii în validitatea individualității de excepție față de congenerii săi, relația determinativă, doar formal de echivalență, avînd un sens univoc, dinspre eul preeminent spre non-eul realității ambiante care, potrivit dialecticii hegeliene, răsturnă și îi poartă amprenta. Conștientizarea acestei superiorități în planul creației a avut adesea drept rezultat înfățișarea unor eroi care, în momente de cetezăntă pilduitoare, înfruntă însăși divinitatea supremă, rivalizînd cu ea în geneza lumilor. Peste ani, forța lor psihologică, apoteotică va fi echivalată compensator de armonia dezvoltării fizice în sinul naturii, promovată de apostolii poporanității.

Distanțarea de colectivitate conduce însă spre aceeaș solitaristă, cu determină-nemillocite în substanța intimă a conștiinței, fixîndu-i condiția tragică, întrucît abandonul curajoș într-o singularitate bîntuie de hîmele vorace ale izvoarelor grandioventive vădește totodată și pronunțate fragilități interioare, exprimate printr-o incoacitate congenitală de pliere pe relieful realității. Literatura epocii, mai ales aceea din țările luptătoare pentru libertate națională, abundă în dramai care impozi de improprietăți și de proorile idealuri în fruntea maselor răzvrătite, ratează lamentabil în cloua hotărîtoare; entuziasmul și constanța acțiunilor concrete transferîndu-se la nivelul dramelor mistuitoare de conștiință. Configurată și în factura componentelor caracterologice, de domeniul singularității, se refuză contopirii cu semenii obișnuiți, presupunînd arrioric atracția exclusivistă spre noțiunile de preanată amplitudine socială — natură, poon, libertate, istorie, umanitate, iubire, Dumnezeu, infinit etc. Tensionările maxime și caracterul trărilor antrenate pe direcția unor finalități de prestigiu cel puțin egale, care implică dăruierea totală și consumuri uriașe de energii mai degrabă emoțional-intelectuale, exclud **loc comun**, confirmînd prin negație absolut relativității existențiale, înțităii sau ale patologice. Priza largă a acestui concept egolatru al eroului romantic se reazămă teoretic, subliniem, pe virtualitățile exacerbate ale eului, formulate de gînditorii timpului, și istoric pe cultul lui Napoleon. Rapiditatea, zenitul și strălucirea bogate în spectaculos și înedit ale itinerarului însemnat de vulturul corsican în destinațiile Europei ofereau romanticilor măsura eroului visat, certificînd totodată posibilitățile de înfățișare socială a prototipului cu valori de idealitate. Personalitatea-i complexă și victorooșă a înaripat însoțitoria multor scriitori, înregistrînd o impunătoare carieră literară. Pentru V.

Stan Vela

«Mythistoria» națională în romantism

Una dintre ideile cele mai fecunde ale literaturii exploziv romantice, idee re-luată, de la romantism încoace, în toate momentele istorice de exaltare a conștiinței naționale, este aceea a identificării arhetipurilor mitice cu figurile istorice, sau invers, a ridicării personajelor istorice autohtone la demnitatea eroului mitic. Formă fundamentală de manifestare a spiritului uman, readusă în centrul atenției poetice odată cu resurrecția literară a lui Irie în completitudinea manifestărilor sale (sentimentale, fanteziste, intelectuale, istorice, etnice), imaginația mitică satisface nu numai dorința de absolut a romanticului, propensiunea de a configura universul ab initio, ci și nevoia de a concretiza structurile arhetipale, pe care descoperă intelectual și sentimental, în forme care să satisfacă idealurile sale sociale și naționale.

Dintre temele și motivele tipic romantice, mitul și istoria îngemănate, «mythistoria» — cu caracter epopeic — după o vorbă a lui Hellade Rădulescu, se dovedesc prin chiar natura lor particularizantă, cele mai apte a dobîndi configurații originale naționale.

Doă direcții principale urmează poezia romantică românească în dezvoltarea temei «mythistoric»: una reprezintă încercarea de a conștientiza o mitologie arhetipală specifică, alta reprezintă înclinarea de a investi cu atribute mitice personaje istorice reale, ambele direcții ilustrînd tendința mai generală de a ridica particularitățile etnice la înălțimea unui corpus organizat al imaginației. Descoperirea folclorului ca izvor de inspirație fertiliză fantezia poetică în ambele direcții, așa cum caracterul deschis-simbolic al personajului mitic îl facea apt să configureze realități istorice specifice.

Cea dintîi trăsătură ce se impune cercetătorilor ca particularitate a gîndului mitopoetic autohton este descoperirea ideii de **Dacia**, construirea ei din fantezii și cu motive și personaje adjuvante din folclorul recent intrat în atenția creatorilor, a unui teritoriu mitic, ale cărui particularități psihomorale să supraviețuiască și să se impună cuceritorilor romani. Umanismul românesc (croniciarii și reprezentările artistice) accentuează în momentul inițial de configurare a conștiinței etnice a poporului român, apartenența noastră la o latinătate care ne trădează demnitate istorică și specific cu tradiție față de popoarele învecinate. Romanticii, vizionari și imaginațivi, vădează mai puțin la deșta rațională a latinității, exaltă în schimb vîrmurile dacice, teritoriu liber de exercitare a fanteziei, sustras legiților istorice, apt să primească marile construcții ale unor vromi de aur, cînd omul nu era încă prea departe de paradisiul pierdut. Tracomania ideologică interbelică (ale cărei nuanțe nu le analizăm aici), exagerarea extremă a fondului nostru nelatin își au soriginea într-o descoperire romantică. Așa cum tendința contemporană de constituire poetică a unei patrii demne de închinare imnică, teritoriu binecuvîntat în care se conservă înțelepciunea lumii și marile virtuți morale, tendință atît de vizibilă la poezii de prima mîrmă ca Ion Gheorghe și Ioan Alexandru, nu reprezintă decît o reluare mai stilizată, mai hieratizată, trecută prin bizantinism, a atitudinii, prin care romanticii descopereau în prezentul ozi. Dacă ațit de necesară a gîndirii noastre printre popoarele Europei, Istoriografia și poezia romantică merg, în această privință, mîna în mîna. Hadeu în studiul **Perit-au dacii?** pușese cel dintîi bazele reconsiderării fondului etnic autohton, lansînd ideea conservării (demontabil istoric și lingvistic) a elementului dacic în cultura contemporană. Istoriografia și arheologia romantică (Bollac, în studiul citat, este numai un exemplu) îl vor urma. Poezii, și Eminescu este cel mai strălucit dintre ei, vor transforma Dacia în tărîmul privilegiat al virtuților mitice, iar vremea marilor dacice în vremea paradisiacă, astăzi pierdută. «Cînd basmele-lubite erau înc-adevăruri, / Cînd gîndul era pază de vis și de eres,» Episodul dacic, care ocupă un loc atît de întîms în **Memento mori** este semnificativ atît din unghiul gîndirii istorice, în care filiația etnică totală a demnității istorice pervertește chiar condiția umană; parțea finală a **Serisorii a III-a** este exemplul cel mai conșcut.

Viziunea Daciei din **Memento mori** poate fi analizată în termeni bagești (și tematice) a fost făcută; apare spatul ondulat («Munți se nalță, văi coboară»), muntele locuit de zei (scru), «Jumătate-n lume, jumătate-n infinit» reprezintă o **axis mundi**, iar prin botile lui zeii (transcendental) coboară printre muritorii. Mai importantă însă ni pare permanențarea lui de mare entuziasm creator, în care filiația totală a demnității istorice pervertește chiar condiția umană; parțea finală a **Serisorii a III-a** este exemplul cel mai conșcut.

Din copaci leze zine mindre, de-mpărat / ... frumose fete, / Tiînd donțe pe umeri, gîngase, nalt-mădiote...»

Cucerirea română degradează mitul în istorie, ficțiunea în realitate. Fantezia nu poate fi decît de partea mitului. Vîrsta eroică (aceea care va fi mai tirziu vîrsta lui Mircea cel Bătrîn) este devinșă, beaur otrava amestecată cu vin din cupele făcute din teste de dișman ferecate în aur și argint, discutînd între ei ca și cum nimic neobișnuit nu s-ar petrece, iar degradarea Romei, reală istoric, apare ca împlinirea blestemului ancestral pe care Decebal l-a aruncat asupra învingătorilor. Motivul, ce va deveni frecvent (**Epigoni, Scrisoarea a III-a**: «Voi sînteți urmașii Romei?») al alienării mostenirii istorice, etapă și aceea a unei degradări a vîrstei mitice, devine pentru poetul romantic cea mai adinec justificare a confundării într-un trecut ce favorizează viziunile grandioase. Capacitatea de a trăi empatetic mitul, spune Eminescu, este singura în stare să ne absove de degradare: «Cînd îl cugeți, cugețarea sufletu-ți divinizează. În trecut mergem, cum zeii trec în cer pe căi de raze (...)

Și ne simțim mari, puternici, numai de-i gîndim pe ei...»

Roxana Sorescu

nicolae sirius

Primăvara la hotarul cu vara

Tu, primăvara, —
la hotarul cu vara.
Pe aici
inima iernii s-a scurs;
Nu-i țarm
să nu-l spargă cîntecul —
Unde-i întunericul invins
acolo a fost mare zăpada
și lupta s-a dat pe ascuns.

Veghează puterea înaltelor horuri.
Ferestrele tăcerii s-au rupt —
Cunoașterea-și laudă începutul.

Semnul ce îți l-șam trimis,
s-a adîncit, ca o ancoră
aruncată în oceanul neliniștit.

De-ai rămîne totdeauna așa...
de-ai rămîne... insomnia —
ochiul de liniște —
mi-ăș gîsi-o mereu preocupată —
nestăvilită în farmec,
cîntînd și învingînd canonul,
că trupu-ți e-un clinchet
ce vrea să se stingă.

Adîncul materiei urcă.
Pregătii sînt să vin.
Te simt.

În durerea nașterii, ierburile
te înțelegînd în
puterile lor.

Jocul luminii

Rătăcitor, cîntecul orelor însetat de victorii,
descuț
prin cîmpul în vîrtejuri subțiri de polen;
și singurul drum pe care știam să-l străbăt
fără nici-o greșală
inima ta, mai mult
ca jocul iubirii în primăvara înălțătoare
de imnuri, ca dorul ajuns la marginea
dispărierii, ca vîntul recîntînd psalmii mișcării
prin mireasmă de văi
petrecută de ape fără loc de popas.

Frînzușii abia se-auzea oc și undeva pe
departe. Aproape
că nu-l mai simțeam.

Istoria
a lăsat bucuria
prin care ucum mai pot să mă apăr,
Vino l va trebui să mergem mult mai
departe, va
trebui să nu ne mai oprim.

Fiii luminii adună sevele timpului
în strugurii spațiului, se întinesc în
ramuri de ape, în vara apropielui
unde galbenul se aude cum își bate moneda.

Reverie ? O, nu !
In aer desenează munții
cu învolburile lor ceame.
Mișcă-n anotimp creierul soarelui. Un copil
privește spre el.

Ochiul bunicului, sufletul lui

În somn, uneori
urmăream cum bunicul
striga
că vrea viață fără de moarte;
măsurînd în gînd
începutul cunoașterii;
și numă șagra țirziu se întorcea acasă
tipînd că timpul îl mușcă sub pleoape.

Mă trezeam că alerg și deodată
într-o luntre de vînt arîncat de un val
ajungeam
în sufletul
bunicului — marea cea veche fără hotar.

Primeam rătăcit.
Mi se părea că revăd
cărarea pierdută-n pădurea de fagi.

Printre crengile lungi
Luna —
ochiul bunicului,
sufletul lui
în care tăcut ascultam.

Lumină în lucruri

Înalt mărcîniș, Grădinarul
se-apropie. El ride. Dar cui ? — Scoate
dintr-o spină zăușii aurii.

Înelul amiezii i se rostogolește în față
ca o roată fără sfirșit.

Seavetel artistului,
trusa deschisă cu toate culorile, aici.

Vîș să îi văd. Calc ușor... atît
cit să nu tulbur liniștea lor.

Unde de sete a
frumosului
pe care din ei
l-a cuprins mai întii ?...

Muncesc; și fiecare
înțelege atît cum munțește.

De te întreba care din
ei este ceva mai 'nainte
nu poți să-ți răspunzi.
E-un joc ?... E o deschidere
de mare speranță.

Pentru cite aduc
se minunează adîncul
din noi
tremurător în preajma
curatelor fapte.

Niciunul nu știe, n-a simțit
că există și noi.
Mereu neapleți
pentru cit vor să facă
se întinesc printr-un străvechi salut.

Răcoroasă mireasmă — miinile lor.

ZILELE «LUCEAFĂRULUI»

A treia ediție

În cadrul acțiunilor prilejuate de aniversarea a 25 de ani, serie nouă, a revistei „Luceafărul”, au avut loc „Zilele Luceafărului” a III-a ediție, în județul Dolj, amplasate în cadrul activității culturale-artistice ce s-a desfășurat sub genericul „Decada cărții românești” în organizarea Comitetului de cultură și educație socialistă și Asociației „Dolj literar-artistic”.

S-au întâlnit cu oameni ai muncii, elevi, cadre didactice, au făcut interesante vizite documentare în unități agroindustriale scriitorii, membrii ai redacției revistei „Luceafărul”: Nicolae Dan Frunteală, redactor șef, Grigore Hagiu, Nicolae Ciobanu, Sânziana Pop, Aurel-Dragoș Munteanu și Mircea Croitoru.

La grupul scriitorilor bucureșteni s-au adăugat scriitorii craioveni: Ilarie Hinoveanu, directorul editurii „Scrisul românesc”, Ovidiu Ghidirimie, Nicolae Petre Vrâncănu, Petre Ivanu, Jean Băleșteanu, Marian Barbu, Ion Dur, Constantin Dumitrescu și Ștefan Tunsolu, Ioana Dinulescu de la Studioul de radio Craiova, precum și cenacștii din Asociația „Dolj literar-artistic”.

LUNI 30 MAI 1983

Delegația scriitorilor este primită la Comitetul de cultură și educație socialistă — Dolj, de tovarășii Atanasie Marinescu — activist în cadrul Secției de propagandă a Comitetului județean Dolj al P.C.R. și de Constana Lăzărescu, președinta Grupului de cultură craioveană. Sunt prezenți Petre Istodorescu, directorul Centrului județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă Dolj, și instructorii Emanuel Niță și Romeo Păunescu.

Urmează apoi o întâlnire-sezătoare cu elevii unui liceu cunoscut din Craiova. Am năvălit astfel prestigiosul liceu cu profil de matematică-fizică, „Frații Buzzești”, al cărui director, Alexandru Dinu, a făcut un scurt istoric lăcăsușului de învățământ craiovean.

Peste 200 de elevi și cadre didactice își fac loc în sala de festivități. Întâlnirea de aici este condusă de prof. dr. Marian Barbu, critic literar, șeful catedrei de limba și literatura română din liceu. Citeșc din versurile lor, primind aplauze la scenă deschisă și multe flori: Nicolae Dan Frunteală, Grigore Hagiu, Petre Ivanu, Nicolae Petre Vrâncănu. Despre literatura contemporană vorbește competent criticul Nicolae Ciobanu, Sânziana Pop evocă legăturile istorice ale Transilvaniei cu Oltenia.

Poetul Ilarie Hinoveanu, un îndrăgostit de istorie, o susține cu aplomb și competență. Remintim că nu este totuși o întâlnire... istorică: Aurel-Dragoș Munteanu vorbește despre noul roman și despre șansele de universalizare ale literaturii române.

Ovidiu Ghidirimie intervine arătând rolul criticii în literatură și este susținut de mai tinerii săi confrătrați craiovean Ion Dur.

În continuare, citeșc versuri cenacștii Barbu Stancu-Dolj, Ion Anastasie, Ion Lascu, poetul-muncitor George Nițică și un grup de elevi ai liceului. Dialogul cu sala s-a legat fresc, se întreabă, se răspunde la întrebări, se fac sugestii.

După aproape 3 ore se încheie cu succes prima zi a manifestărilor.

MARȚI 31 MAI 1983

Printr-o căldură toridă, aprină de balaurul secetelii, se pleacă în trei mașini „Dacia”, pline la refuz, către C.U.A.S.C. Dăbuleni.

Ajunsem în California Olteniei, cum a botezată Dăbuleni, un oșez mureșean. Cei vezi cu ochii nisipuri. E drept, nu mai sînt dunele de altădată pline de mărăcini și porumbri piperniciți, dar tot nisip este. Când ajunge soarele în chindie, pe zăpucul ăsta, și tot omul caută un pic de umbră, sintem asigurați cum că nisipul, (adică „temperatura”) ajunge la 80—85 de grade. Ni se spune șoptit că în zece minute poți să răscolii oală dacă îi acoperi bine. Ne oprim la stațiunea centrală de cercetări pentru cultura plantelor pe nisipuri — Dăbuleni, unde ne întâmpină binevoitorul director al acesteia, prof. univ. dr. Petre Bană, împreună cu inginerii Constantin Spirescu, Emil Vlădoianu, și Floarea Moraru, secretar adjunct al Comitetului comunal de partid. În sala de protocol, directorul ne prezintă o serie de diapozitive ingenioase cu realizările stațiunii. Și, vă asigurăm noi, nu sînt putine.

Ele fiind apreciate și de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, cu ocazia vizitei făcute aici în septembrie 1981. Pe fermele experimentale ale stațiunii se fac aproape minuni. Una dintre ele ar fi cultura aceea de cășuni pe valurile de nisip incandescent, cășuni care se topeau în gură.

Sau trandafirii „Foc de tabără” din curtea stațiunii, care ne loveau aproape dureros ori-virea. Revenim în sala de protocol, evident, pentru „degustarea” unor soluri de vin cultivate pe nisipuri. Apoi sintem urcați într-un autocamion special „la la Cap Canaveral”, și vizităm cele 11 ferme existente.

Ghidul nostru e inginerul Constantin Spirescu. Plecăm de la duna-muzeu, unde se deschide către cer un peisaj aproape selenar.

Nisip-zburător. Pe vremea nu creștea aici decât mărăcini și scaiet. Acum, apa și mina omului au făcut, cum ziceam, minuni.

Vizităm uzina verde a nisipurilor de la Dăbuleni. Pretutindeni, omul sfînteste locul. Găsim pe nisipuri griul verde, vilile pline de rod, zarzavaturii, fructe, poezii, floarea-soarelui. Totul îngrăit și îngrăit după cele mai stricte reguli științifice.

Părăsim acest laborator viu, care, dacă nu seamănă pe dinăuntru cu centrul N.A.S.A., seamănă pe dinafară cu truda țărănească română. Stațiunea este un liceu agroindustrial care pregătește pe viitor specialiști ai nisipurilor. Tocmai la acest liceu avem o sezătoare literară.

„Întîlnirea din pămînturi”, aici la Dăbuleni, se dovedește a fi fructuoasă. Citeșc poezii Nicolae Dan Frunteală, Petre Ivanu, Nicolae Ionescu, Gheorghe Ofițerescu și Ionel Niță. Răspund la întrebările din sală Grigore Hagiu, Ilarie Hinoveanu, Sânziana Pop, Aurel-Dragoș Munteanu și Ovidiu Ghidirimie. Cel mai bun moment al zilei îl realizează însă Grigore Hagiu, care povestește cu mult umor, cum a deținut el rubrica de sonete de la „Contemporanul”. Conchide că, dacă există rubrici de sport, de ce n-ar exista și rubrici de sonete.

Seara țirizî încheiem la Casa pionierilor o întâlnire care ne se poate uita curînd.

MIERCURI 1 Iunie 1983

Ajunși aici, trebuie să spunem că, din motive redacționale, delegația luceferistă s-a împărțit în două: Nicolae Ciobanu, Sânziana Pop, Mircea Croitoru au plecat la București. Au rămas mai departe alături de scriitorii craioveni Nicolae-Dan Frunteală, Aurel-Dragoș Munteanu și Grigore Hagiu.

A fost poate ziua spirituală trăită la cea mai înaltă tensiune. Prima întâlnire are loc la Casa memorială „Al. Macedonski” din satul Tandăra, comuna Goesti, unde participă un grup masiv de elevi și cadre didactice. Ne întâmpină primarul comunei, Ion Sirbu, și adjunctul său Traian Sovăilă, precum și profesorii Iordache Ștefan și Ioana Sovăilă. Din partea Comitetului de cultură și educație socialistă Dolj este prezent instructorul Emanuel Niță.

Sintem primiți cu flori, foarte multe flori. Atmosfera este emoționantă. Sub teul lui Macedonski, un copac falnic care umbrește casa și curtea, are loc o reușită sezătoare literară.

Este ziua copilului și acești copii sînt minunați. „Iată Pometeștii, Iată Adincata”. Clitva copil ne citeșc din rîndurile poetului, N.P.

Vrâncănu prezintă Antologia de versuri a tinerilor poeți craioveni „Flacăra iubirii”, editată de Centrul județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, abia leșită de sub țesăturile tipografiei craioveane.

Citeșc poezii: Petre Ivanu, Nicolae Dan Frunteală, Nicolae Petre Vrâncănu, Ștefan Tunsolu, George Nițică, Barbu Stancu Dolj, Ion Lascu, Ioan Anastasie și proză Jean Băleșteanu. Vorbește despre literatura română și despre Al. Macedonski, Aurel-Dragoș Munteanu, Ovidiu Ghidirimie și Constantin Dumitrescu. Vizităm în liniste Casa Macedonski. „Vreme cită curs-a, parcă n-a trecut”. Este casa în care poetul și-a petrecut copilăria. Iată fotoliul, iată cutia cu jocul de sah, iată biroul la care obișnuia să lucreze.

Dintr-o fotografie poetul „Noptilor” suride visător și tainic către cine știe ce lumi nevăzute de pămînteni. În dreapta, fiul său Nikita și în stînga „poetul Oreste” cum sună textul-prezentare. Citim câteva articole din „Cuvîntul meu” — „Director proprietar”, Al. Macedonski. Sint articole de mare trăire patriotică și sintem cu toții uluiți de forța viziunii sale. Așezată pe un deal, dominînd comuna, Casa Macedonski străjuită de un tel falnic, ne apare de o stranie frumusețe, și credem că trebuie pusă în valoare cu o mai mare tenacitate și grijă.

Plecăm pe seoaie, pe firul Amaradei, spre nord, la Melinești, unde se încheie suita manifestărilor din cadrul „Zilelor Luceafărului”. Sintem primiți la o școală impunătoare de primarului comunei, Ion Bădea, adjunctul său, Grigore Buliga și directorul școlii. Ni se prezintă câteva date generale despre comună și oamenii ei.

Aici este una din principalele zone petrolifere ale Olteniei, și la cîțiva kilometri mai sus se află comuna Vîrtejul. „Texas Petrolifer” al sudului românesc. Din acest motiv liceul din Melinești a fost transformat în liceu cu profil petrolifer, pregătind pe viitorii sonderi de mine. Aproximativ 300 de elevi și cadre didactice participă la sezătoarea noastră literară, alături de noi. Nicolae Petre Vrâncănu prezintă delegația scriitorilor. Citeșc din creațiile lor: Nicolae Dan Frunteală, Petre Ivanu, Nicolae Petre Vrâncănu, Ștefan Tunsolu, Barbu Stancu Dolj, Ion Lascu, George Nițică și Ion Anastasie. Are loc o interesantă discuție pe marginea literaturii contemporane. O corină de aplauze și flori cade peste această zi, ultima din manifestările „Zilelor Luceafărului”, încercată de umbra lui Macedonski și de oamenii acestor locuri.

Se încheie astfel o prestigioasă manifestare cultural-artistică, „Zilele Luceafărului” în județul Dolj, cea de a III-a ediție, exemplificînd colaborarea fructuoasă dintre revistă, tinerii scriitori craioveni și Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Dolj.

Reporter

Lumea poetului

Pometeștii și Adincata există. Chiar și un pod de birne, suspendat în olgoane groase deasupra văii care-ți dă senzația plutirii deasupra unei prăpăștii lichide, solare se află acolo. Comuna Goesti se așază cuminte de-o parte și de alta a drumului. În stînga ei, ca un fort izolat de văi și de dealuri, satul Tandăra. Și pe virful cel mai înalt castel. De fapt, o casă ceva mai mare, de tot comună, fără nici o ambție arhitectonică. Casa memorială Alexandru Macedonski. Din această izolare, din această singurătate a ochiului care aștează liber spre valea Amaradei, spre coline bolnave de mirosul finului să se fi hrănit orgoliul acestui emir al poeziei moderne românești?

Zidurile sînt vechi, cer o îngrijire atentă și dacă acest lucru nu se va face în permanență există pericolul scufundării casei în uitare și al pierderii unui simbol al culturii noastre. Imprejur e iarbă și liniste, un tei s-a ridicat în fața cerdacului aromînd amintirea. Cîteva camere,

cu manuscrise, cu portrete ale poetului, cu mobilă imperecheată atranlu. Copiii ne-au primit aici, îmbrăcați de sărbătoare, sub tei a fost o sezătoare încărcată de emoția locului. A unui loc ce are un duh al lui, puternic și etern, ca muzica rîndurilor și disperarea noapților macedonskiene. Există fără a cădea să-l numești ori să-l cauți, un deal vîratic amîțit de fin și de floare de tei. Un „acasă” care ne pătrunde cu aburul său de veșnicie, o nouă întemeiere a gândului despre omul bănuț în epoca sa împătimit de mirajul Occidentului sau Orientului, dar, iată, așa cum spun rîndurile unui articol fotocopiat din „Cuvîntul meu”, cum spune tot ce se află aici, împătimit cu adevărat numai de țara lui, de durerile ei și de visele ei. Marca supremă, iubirea de patrie.

În jurul ei, Pometeștii, Adincata, podul de birne, valea mîloasă a Amaradei, mări de iarbă, conii și dascălii lor, casa pe care numai hiorbola o poate face castel princiar. Adică, Lumea Poetului.

Nicolae Dan Frunteală

Sintem

Absent, soarele trăiește prin griul ogîndă odihnă de veac al unui zid daci înviază ca fulgerele cînd sîmîna se va să abstră ca un templu în năvire — miroase o coamă de soare — Dorul de poartă bate în piață lar griul, tofeu ceresc, trece spre noi ca un val

Să sperăm într-o rotundă fîntînă ca panoplia luminii care ne adună.

În Deltă

Soarele moare bîntuit în delta prăfuită de lebede trupul meu de umbră bolnav nu poate să se mai lepede.

Sint singur ca un paradis găsit insulă de iarbă și cer trestiiile, cețuri de orgă ca pe-un grind mă-nînd și pier.

Nu mai barca taie-ntr-una vislele fără luntroz Eu trăiesc cu Nerantula într-un mil fără nuntași

Iată viața, lac de umbre cu lumini venite-n stol cum ne cleargă spre neunde Trupul, sunet rostogol.

Marian Barbu

Invitație

Mi-am clădit castelul meu de aer pe stînci de zări și pe piloni de fluturi și dacă vrei de vreme să te scuturi urcă în șaua acestui nor de caer.

Munți și păduri, lasi totul la picioare și visele inchide-le pe toate-n casă nu lua cu tine viața, o lasă, să vii curat la noile izvoare.

Vom bea profund din setea de neant noi înșine fîntîni fără-nceput vom semăna în universul mut o rațiune pură dinspre Kant.

Toma Grigorie

Secretul veșniciei

cu un trup de femeie și cîteva cărămizi se poate contrui o ETERNITATE

Legenda din Alba

departe de trup ca un cal desătmot capul lui Mihai își cleargă privirea prin deșertul de timp cîntînd mîhnit sabia, care n-a putut să-i decapiteze și visul.

Antipa Croitoru

Căutîndu-mi iubirile

Să lăsăm cuvintele să rătăcescă cu ochii umezi de durere căutîndu-și iubirile tăcînd.

Florentina Bădea

Așteptare

Vara, îndrăgostitii locuiesc în castela desenate pe nisipul fierbinte — doar așezînd albastrii le tulbură cîntecul...

Spre toamnă, se-nchid în spuma unui val și-așeaptă cocorii — meduze, în rochiile de nuntă, amină întunericii...

Rădăcinile...

Pe fiecare rădăcină din fîntina sfîrică e cîte-o rană deschisă, cîte-un nod, amintind fructului că lumina vine din sînge, că fîntina e martorul tuturor durerilor și-al tuturor luminilor...

Gheorghe Ofițerescu

Principiul unei sfere

Noi înșine niște păsări zăgăvite în piatră venim în fiecare noapte căușii zilei, fereastră ei, ce ne învîță întoarcerea; singura răsplată a unui zbor către cuib.

Lumina în golfuri

Săpați în iarbă, lumina se ascunde ca un cuvînt uscat pe pieptul meu, ferestrele în cărți ne par rotunde și inima ingenușată se naște încă greu.

eu am în sin o herghelie bănuțită și prin zăpădă zîmbetul se stînge pămîntul mă ascultă, și-n golfuri se retrage o depărtare ce încă mă mai plînge.

George Nițică

Posibilă oprire în cîmp

Sint în trecere spre altă trecere. Dacă poposesc în cîmp, văd fulgerul de la începutul lumii. Lumea incepușe print-un fulger. Intîia trecere o fost o lumină.

Nicolae Ionescu

Ioan Lascu

petre ivancu

Bocetul lui Ulise rătăcind către Ithaca

bat clopotele dinspre amintiri tu ești un lum pe care-abia-î respir imi intră moartea pe sub ușa eu de nimic nu mă mai mir

și umbra Troiei duc în spate o, doamnă pentru cîte n-am luptat mă-nțorc bătrîn către Ithaca și nu știu dacă e adevărat

brădat de drumuri rătăcite că am ajuns agor pe ape Ithaca veșnic se îndepărtează cînd eu o văd tot mai aproape

aud cuvintele căzînd în mare ecol lor cum se înseară Ithaca este fumul care de veacuri lungi mă înconjoară

nu este plîns sau disperare e adierea morții blînde cînd dumnezeu se asfințește lin și-l rup ideile flîmînde

voi veți găsi un han de milă în palma sa bătută-n cuie unde toți măscăricii care mor își suie banul morții lor și vama cerului o suie.

Toamnă în Ithaca

mările noastre sint pline de pirași nu mai putem aștepta un sărut evanghelia ascultă cum viața ne conjugă încet la timpul trecut

o spaimă rănită bîntuie pe străzi frunzele copacilor fosnesc a blestem singele meu pulsează în cuvinte simt că te duci și zadarnic te chem

a plouat cu griu peste gările lumii cerbil duc toamna în copile sintem mai bătrîni cu o pădure sintem, iubito, două veacuri slîrîite

orașul valsează sub stele buimace așteptăm tăcuți tristețea de seară și noaptea ce vine și griul ce plînge și lacrima sa parcă este o gară.

Bocetul lui Ulise

la scufundarea insulei Ithaca

se-adună păsări mari prin cărți cad îngerii răpuși de-o boală grea bibliotecă întregi zboară prin aer hrînindu-se din carnea mea

sufletul se face tot mai rece ușile memoriei nu se mai deschid de cerul gurii mele atîmă lacăte mari de ceață și de frig

nicl amintirile nu te mai cheamă eu sint bufonul surdmut jucînd mereu aceeași dramă în loja raiului pierdut

pe grupa toamnei plîng necruți în via cerului se face seară privește în grădina Ghetsmani a înviat un vers a doua oară l

Bocetul soldatului

de infanterie

m-am săturat umblînd prin alte ere în lung și-n lat am colîndat prin cer în marș forțat sau mai lejer prin toate regimentele de stela

amintirile își încarcă pușca în timpla mea obsedată de vise ca un recrut speriat de inamic vom învinge domnule colonel niciodată n-am plîns a moarte niciodată n-am plîns a uitare umbra mea răsărită pe cer trasă în adîncuri de caii de mare

diviziile de zăpezi polare s-au izbit de iluziile mele mă puternice decit un motor mercedes-benz

vom învinge domnule colonel niciodată n-am plîns a moarte niciodată n-am plîns a uitare umbra mea răsărită pe cer trasă în adîncuri de caii de mare.

Steaua ta polară

să vină trenul tău în gările pustii erburii de tristețe prin sînge imi fosnesc te port în trupul meu ca într-o diligență deși sint copacul ce cade sub plîns nefiresc

în mugurii leneși piersicil dellrează ne strînge veacul ăsta ca un corset de fier ce anotimp ciudat imi biגיעuie la geam de pare și lumina umbra unui miel

ne hăituesc ogarii visului țirziu geamul meu ades e umbră de femeie nu te mai văd, dar îți mai știu părul frumos terorizînd muzeu

ay, ay pierdută evanghelia mă fulgieuie vecia în țirgul de afară proprietar de zăpezi atit am rămas cînd bate peste ape steaua ta polară.

IN UETUL DOLJ

Pragul lui Moromete

Prima mea călătorie în Oltenia s-a petrecut în urmă cu 10 ani. Inaugurarea în „Lucaefărul” rubrica de „Biografia Debutului” și-am plecat la Craiova să obțin un interviu de la V. Gh. Paleolog. Programat pentru câteva ore, convorbirea a durat patru zile, așa că singurele trasee pe care le-am străbătut au fost drumurile imaginare în care l-am însoțit pe magnificul meu interlocutor. N-am văzut nimic din Craiova, am înțeles, însă, spiritul oltenesc. Gazda mea avea toate trăsăturile pe care gura lumii le acordă oltenilor: vervă, inteligență, limbaj, temperament dar, mai presus decât toate, un declarat patriotism local: focul sacru, orgoliul sudului, cum îi plăcea să-l numească, același „noroc” care îl ajutase și pe Brâncuși și pe Tudor Arghezi să „rupă” artistic „gura țigului”. Zimbiseam. Alimentația doar de imagini livrese. Înțelegerea mea n-avea puncte de sprijin iar puținii coșci olteni pe care îl avusesem în facultate n-o susțineau. Și dacă unuia le secoltea și sublinierea ironică pe care ardelenii n-o omit niciodată cînd este vorba despre olteni, este clar că în ciuda impresiei formidabile cu care pleasem din Chișinău în care V. Gh. Paleolog trăiește cu un acchestrat — Oltenia rămănea pentru mine țara prazului și a rogojinei, a căleii legată după cărută și a porcului ținut în lanț.

Prima șoc l-am avut la Vilcea, în urmă cu trei ani. Patriotismul local, despre care mi s-a spus cu atita patimă de către un tânăr oltean din privilegiații unui oraș superb: un oraș înnoțit ca toate orașele din țară dar înnoțit alt de frumos, atât de liber și de cetezător, încât orice comparație cădea de sine și, până săptămîna trecută, înainte să merg la Craiova, am scris și am declarat repetat că Rimnicu-Vilcea este cel mai frumos oraș construit în anii socialismului. Și este. Dar nu singur. Craiova este la fel de frumoasă, o adevărată Florență a sudului românesc, un oraș în care arhitectura a fost repusă în drepturile sale de artă, fugind din uniformitatea onoză a construcțiilor de serie, care face ca atitea orașe din țară să semene exasperant între ele, ca trase la săplograf. Altele comenzi sociale? Alte fonduri? M-am plimbat ore în șir pe străzile rediate doar circulației pietonilor, pavate cu mozaicuri de marmură, splăte în fiecare dimineață și seara ca să strălucască în soare. Să-și primească staturile de porumbel, am contemplat piețele și fontainele artizane, clădirile cu terase, vitrinele cu vitralii și ușile cu perdele din mărgele de lemn, micile cafenele și restaurantele aceluși stil, de o similitudine colorată în roșu și alb, în galben și verde, m-am bucurat de priveliștea aceluși oraș care stăuase să-și afle personalitatea, călăuzindu-se după firea deschisă și caldă a locuitorilor săi. O vorbă, doar? Nu. Orgoliul sudului, minunatul patriotism local oltenesc, iată, o realitate pe care aveam să-o întâlnesc pe tot traseul primei mele călătorii în Oltenia, și nu doar în peceea pe care și-o lăsase asupra Craiovei dar și în munca și în comportamentul celor pe care aveam să îi întâlnesc în țărani, mai puțin confortabili și răziri decât frații lor ardeleni, adaptabili rapid la orice schimbare de situații și conjuncturi, căutînd El soluții și nu așteptînd dezlegări, țărani din Cîmpia Olteniei au înțeles aza itajului enorm pe care pămîntul și cel lăsat de pămînt îl vor dobîndi într-o vreme altă de atență să-și dezvolte industria și în loc să migreze în masă către orașe, iată-î în postura de mari cultivatori de legume, dominînd net piața de zarzavaturi a țării, învățînd să croșească foliile de polietilenă și să pună pe roate un sistem de încălzire centrală, înălțînd șere pe fiecare metru liber de curte și de pămînt, circulînd peste tot în mașinile lor transformate din cauza încărcăturii de vinete în amfibii, devenind cu multă truda dar și cu multă inteligență — milionari. Firește, nu toți țărani și nu toți proprietari. Selecția valorică operează și în mediul rural, dar ce rămîne în site reprezintă majoritatea și nu știu dacă sint multe sate în țară în ogăzile cărora să fie atitea Dacia cite sint în cele două mari comune doljene: Polana și Dăbuleni. În orice caz, similitudinea pietelor de legume din țară le-o datorăm lor, și le-o datorăm și răzleții în cîmpie. În lungul societății străjuiesc pomi care, mereu, își schimbă trunchiul și frunza. Mulți își adună sub coviltirul verde roșeața în fructe, și sint ciresii și vișinii și pierici. Alții cîntă nebulă către cer și își bat foile a cîntec. Plopi, dar mai ales salcîmi vestesc granița unui teritoriu pe care îl instănuiesc cu nedismulată hotărîre. Înaintăm spre teribila „sahară olteană”. În două sau în trei rînduri se despică în dreapta cite un ochi în cortina de arbori, lăsînd să se vadă lîncuța Jidului cu teritoriul său de cultură geometrică. Printre rînduri de pomi, printre livezi și vii trecem de Timburești, limita de Nord a nisipurilor zburătoare. Sint 200.000 de hectare acoperite cu pojarul desertului. Ceroziomul oltean e iată de apocaliptică diră de înăcări. Pămîntul se macină într-o piulă fantastică. Untul lui negru a fost trecut în fire grunjoase, cenușii. O imensă distilerie și-a așezat rețortele între cer și pămînt lîntînd să mărească mereu hotarul însingurării. Va fi fost asadar, aici o necuprînsă mare de dune care își schimbau necoerent spinările după tainicile itinerare ale vîntului. Plante sfrijite cu limbile frunzelor întinse pe suprafața nesigură așteptau să fie înecate în pleava cărătă fără noimă de vijeliile iscate cine știe unde.

Nisipul e aici cea mai crudă realitate. Dar unde e pustiu? Șoseaua e tăiată în pețe de abundență vegetație. Livezi și vii. Cîmpuri de porumb. Bechetul, mic orășel liniștit și cochec, e inundat de verdeală. Apoi drumul coleteș ușor spre Dăbuleni, ținta călătoriei noastre, vestită comunitate umană, unul dintre cele mai mari sate din Oltenia și din întreaga țară: 17.000 de locuitori. Comună-model, cu o istorie care se afundă în întunecimea din veac. Scormitorii pămîntului au dibăcit pe aici urme ale vîntului încă în epoca bronzului și mai înspre noi, relieve ale sălășuirii părinților noștri daci și romani. Dăbulenii sint astăzi un fel de capitală prosperă a ținutului din nisipuri. Potențialul economic îl conferă încă de pe acum dreptul, de a fi numărată între celelalte orașe ale județului. Pe lîngă o mare cooperativă țărănească aici se află și o importantă întreprindere agricolă; apoi unități industriale, ateliere; pe teritoriul comunei se găsește centrul vital al sofisticatului sistem de irigații Sadova-Corabici, principala sursă de popoare; copiii țărănilor frecventează școli ori urmează cursurile liceului agro-industrial; oamenii merg la cinematografe, intră în librării; citeodată se duc la dispensar; farmacia e mai toată vremea deschisă; la nevoile se duc la spital, altfel o umitate sanitară de mare calitate. Aici pulsează o viață intelectuală de autentică înută. Corpul profesional sustine o vie activitate politico-culturală. Formațiile artistice sint și ele faima oamenilor de aici, căci poartă măsuri, dincolo de fruntările comunei, icoana sufletului curat al dăbulenilor.

Acă sînsa industriei și comerțului transformă numele satului în oraș, atunci norocul Dăbulenilor se află deopotrivă în puterea lor reală de a-și ridica rîsul și în existența aici a Stațiunii centrale pentru ameliorarea nisipurilor, acest imens laborator sub cerul liber, complet imagine a agriculturii suită la demnitatea celui mai modern dintre industrii. Ceea ce se petrece pe cele peste 3000 de hectare ale moderne instituții întrec orice imaginație. Mai înlî trebuie să ne gîndim că aici cercetarea la forme unice, fiind vorba de nisip și nu de pămînt mai mult sau mai puțin roditor. Apoi că la întemeiere experiența în domeniu a fost ca și nulă, deserturile, în România, fiind pentru mulți un element de-a dreptul fantastic. Am căutat, din curiozitate, date despre acest spațiu

Orașul cu sufletul aprig

Formularile transpuse spun, de obicei, mai puțin decît intenționează. Și totuși, este sigur că celitorul nu are nevoie de autorul unei cărți, mulțumindu-se doar cu textul său. La ce bun să bați omul la cap, furîndu-l din timpul liber și ostentînd adevăruri cunoscute dinainte? De ce or fi venind zecile de participanți la o întâlnire cu un grup de scriitori? Autorul este în cele din urmă un ins ca oricare altul, poate chiar mai sîns, umplîndu-și vidul existențial cu experiențe inautentice, cum ar fi contactul direct, în loc de a sta la masa lui de scris. Este plăcut să se dea sentimentul că ești scriitor, numai prin faptul că publicul te consideră ca atare, dar cine se mulțumește cu atât? Oricum, toată lumea pleacă mulțumită de la asemenea „întîmplare”, fiecare își dă importanță, alții „scriitorul”, cit și așa-zisul cititor. Depinde însă de ambele părți ca să se petreacă într-adevăr ceva real, ajunge bătaia unei ramuri infrunzite la gemul unei săli de clasă, deodată cu intrarea neașteptată a unui scriitor și „adresează” în mod esențial, pentru ca totul să primească o tensiune de viață și de moarte. Te aflî sub nesatul cumplit al unei realități devalorate, nimeni nu știe cum se va termina „Paralela” acestor scriitori, fiindcă scriitorul își creează cititorul, iar în mulțimea aceea se află cineva rare-ți iple visurile și te face să crezi că merită să fii, așa cum te rețesești în nopțile de truda și eșec, aplecînd de pămînt alb. Este o formă de singurătate absolută, privești spre oamenii din fața ta, și simți cum cerul se închide în jurul vostru, vezi că numai împreună cu el poți fi într-adevăr tu însuși, prins în carcasa unei solitudinî ireductibile. Se creează un paradox chinului, val de biștii scriitor care se ia în serios în orice împrejurare... S-a întîmplat la Craiova, la începutul acestei veri, să am sentimentul că nimeni nu privește cu ușurință o întâlnire la care se adună oameni ce se respectă atât de mult, încît se străduiesc să transforme elinele petrecute împreună într-un prilej de neutralitate. Animatorul acestor „evenimente” a fost noelul Nicolae-Petre Vrănceanu, un artist scriitor, care nu abdică niciodată de la dîția lui de păzitor al fiacării, de alujitor al unui cult în care ne aflăm cu toții: „În care limbă mai adine / cuvîntul lor se infloară / din inimă spre umăr sting / născînd o aripă-n afară, / în care limbă pămîntească / decît în limba românească?”

Era la Craiova un cer înalt, sub care încremenise transparent un oraș cu suflet aprig, și mi-am amintit cuvintele unui știtor de demult, care spunea că „Toate lucrurile, lubiților, sint focuri care ard”.

Aurel-Dragoș Munteanu

Antidot nisipurilor zburătoare

Întînd reporter de meserie și neîncredîndu-mi, din cînd în cînd respect și gravă admirație pentru adevărații exponenți ai genului, nici măcar nevinovatul orgoliu de a face, cum se spune, pe reporterul de ocazie, mărturisesc deschis că absolut uluitoarea impresie pe care mi-a lăsat-o recenta vizită în Dăbuleni Doljului — impresie ce mă „somează” literalmente să-l dau expresie prin cuvîntul scris —, din unghi strict profesional, mă plasează într-o situație de-a dreptul dilematică. Căci, sincer vorbind, cum ar putea noțional-abstractul limbaj al meseriei pe care o practic să se plieze în vreun fel pe realitatea de o fabulozitate intrinsec modernă, și, de aceea, impregnată de un metaforism paradisiac sui-generis prin austeritatea lui dramatică, a existenței umane, raportată, organic și intim, la înșuși viața cosmică, deci tragică, a materiei, din Dăbuleni Doljului?

Prezicînd că nu intră în discuție nici cea mai firavă intenție de subterfugiu, declar că unica perspectivă din a cărei deschidere mă-ș încumeta, cit de cit să dialoghez cu fascinant-înălțătoarea realitate „țărănească” de la Dăbuleni Doljului ar putea fi aceea sugerată de eventualitatea că emoția mea umană și

percepția mea critică, tulburate pînă la bulversare de extraordinara densitate și tensiune existențială a „textului”, ar fi puse în mișcare de acel uman român de anvergură genezică închinat cîmpiei românești contemporane, roman nescris încă și așteptat de toți.

Intr-o asemenea privilegiată situație, conformist cum mă știu, n-aș ezita să mă „înspir” din lecția unui mare înaintaș precum G. Ibrăileanu, făcînd uz — și abuz! — de gesturile ideatice propuse de binomul paradigmatic creație și analiză. Vreau să soun prin aceasta că scurta dar, așa-zicînd, fizi-ce, „atemporală” vizită în Dăbuleni Doljului mi-a prilejuit „lectura” pe viu a unui asemenea roman genezic, în a cărui structură irepetabilă spiritul de creație și spiritul de analiză sint suverane. Acest „roman” eu l-am intitulat, sec și antimetaforic, Antidot nisipurilor zburătoare. Iar drept motto, gîndindu-mă la eroii „romanului”, am împrumutat din Trilogia valorilor a lui Lucian Blaga o „zicere” extrasă din UPANIȘADE: „tat tvam asi”. În românește: „ACESTA EȘTI TU.”

Nicolae Ciobanu

nicolae petre vrănceanu

Poetul

Inocențul prinț al speranței, visează cu ochii deschisî văzduhul desp. et. i. cu forme de femeie în livezile privirii, sulferă pentru amintirile trîdate și, cînd noaptea urcă în coramele copacilor, sub pleoapa închisă simte iarba-nclînd și, inecî, cum se-mbracă în cămoșă de gîru, de umbră neclîms, atunci coboară să-și sune comorile în visteriile visului.

Din rotirea

Mi-e dor de pădurea albastră, de trupul tău înflorit la marginea zilei, pasăre cu aripa incremenită. Ninge cu liliac, torente nesfîrșite prăbușindu-se în galeriile de fugă ale sufletelor noastre, peste chemarea, peste așteptarea... Vîno, să devenim lumină a din rotirea nebunească a sinelui.

Părăsîit

În re prieteni, între ruda de singe singur, între invizibile caravane de vorbe. Părăsîit de Muma Dumelur, uitat de Dorul Dor, nu mai aud strigătul lupoaicei din singe... Aud doar rețele cuvîntului, văd colorile ameleții, Rătăcitor Cavaler al Tristei Figuri, în camera închizitorială a toamnei sfîșiate de strigătul strident al inocenței pătate de sîngerarea de maci a apusului.

Umbră din somn

Vîno cu mine îmi spuse umbră neagră din somn și mă bătu pe umăr, apoi îmi arătă legitimația cu chenar aurii de la pompele lunea. Vîno, de ce nu, îmi am, doar știu Miorîța de mil de oni, de cînd m-am născut.

Înlănțuit

Doamne, îgonit din cer, azi am aripile frînte, stele din ochii mei pier, mi-au rămas semne pe frunte. Amintirile din frunze se adună sub pămînt, trec fieceare de aer peste inimă volșind.

Plinul beznii se răstoarnă din nopți lungi de insomnii, cineva-n pahar îmi toarnă minea cîntecă pustii.

Stau, înlănțuit de lume, pe s'încea de plumb, la poale, și-mi sfîșie cornea lanțul, plumbul literelor goale.

Încă nu

Speriată bate pasărea inimii în cortul liniștii, încercă să aduc în apele retinei gondolele lebedelor plutind în-ol Venetia a visării și dragostei... Întîl lui așteaptă în fiecare noapte înclîțirea punctului din care emană nimbii de liniște al sufletului meu, zeii protectori, tot mai obosiți, abia mai inventează formula pentru viață. Încă nu am fost îngropat de frunzele timpului, mă mai adapă din rodul izvoarelor nemuritoare iubire fără de trup.

Orgoliul Sudului

Cînd saltă spicu-n coacera călătorim spre Sud. O diră de asfalt coboară de la Craiova către Bechet, altădată renumită șchelă pe unde curgea spre Europa aurul grinelor oltene. Drum neted, cu puține ocășuri, grăbit să se vîntă, asemenea rîurilor din țară, în apele maelic noastre, Dunărea. Pămîntul larg, cultivat cu migală așteaptă încă ploaia cea sîntă. Fragede perdele de apă, cite s-au pogorit din nori, au fost doar o ademenire. O speranță. În cîmo se vadă ici și colo grupuri de țărani. Sotile sint puștii la această oră ce bate către amiază. Păicuri de arbori sint răzleți în cîmpie. În lungul societății străjuiesc pomi care, mereu, își schimbă trunchiul și frunza. Mulți își adună sub coviltirul verde roșeața în fructe, și sint ciresii și vișinii și pierici. Alții cîntă nebulă către cer și își bat foile a cîntec. Plopi, dar mai ales salcîmi vestesc granița unui teritoriu pe care îl instănuiesc cu nedismulată hotărîre. Înaintăm spre teribila „sahară olteană”. În două sau în trei rînduri se despică în dreapta cite un ochi în cortina de arbori, lăsînd să se vadă lîncuța Jidului cu teritoriul său de cultură geometrică. Printre rînduri de pomi, printre livezi și vii trecem de Timburești, limita de Nord a nisipurilor zburătoare. Sint 200.000 de hectare acoperite cu pojarul desertului. Ceroziomul oltean e iată de apocaliptică diră de înăcări. Pămîntul se macină într-o piulă fantastică. Untul lui negru a fost trecut în fire grunjoase, cenușii. O imensă distilerie și-a așezat rețortele între cer și pămînt lîntînd să mărească mereu hotarul însingurării. Va fi fost asadar, aici o necuprînsă mare de dune care își schimbau necoerent spinările după tainicile itinerare ale vîntului. Plante sfrijite cu limbile frunzelor întinse pe suprafața nesigură așteptau să fie înecate în pleava cărătă fără noimă de vijeliile iscate cine știe unde.

Nisipul e aici cea mai crudă realitate. Dar unde e pustiu? Șoseaua e tăiată în pețe de abundență vegetație. Livezi și vii. Cîmpuri de porumb. Bechetul, mic orășel liniștit și cochec, e inundat de verdeală.

Apoi drumul coleteș ușor spre Dăbuleni, ținta călătoriei noastre, vestită comunitate umană, unul dintre cele mai mari sate din Oltenia și din întreaga țară: 17.000 de locuitori. Comună-model, cu o istorie care se afundă în întunecimea din veac. Scormitorii pămîntului au dibăcit pe aici urme ale vîntului încă în epoca bronzului și mai înspre noi, relieve ale sălășuirii părinților noștri daci și romani. Dăbulenii sint astăzi un fel de capitală prosperă a ținutului din nisipuri. Potențialul economic îl conferă încă de pe acum dreptul, de a fi numărată între celelalte orașe ale județului. Pe lîngă o mare cooperativă țărănească aici se află și o importantă întreprindere agricolă; apoi unități industriale, ateliere; pe teritoriul comunei se găsește centrul vital al sofisticatului sistem de irigații Sadova-Corabici, principala sursă de popoare; copiii țărănilor frecventează școli ori urmează cursurile liceului agro-industrial; oamenii merg la cinematografe, intră în librării; citeodată se duc la dispensar; farmacia e mai toată vremea deschisă; la nevoile se duc la spital, altfel o umitate sanitară de mare calitate. Aici pulsează o viață intelectuală de autentică înută. Corpul profesional sustine o vie activitate politico-culturală. Formațiile artistice sint și ele faima oamenilor de aici, căci poartă măsuri, dincolo de fruntările comunei, icoana sufletului curat al dăbulenilor.

Acă sînsa industriei și comerțului transformă numele satului în oraș, atunci norocul Dăbulenilor se află deopotrivă în puterea lor reală de a-și ridica rîsul și în existența aici a Stațiunii centrale pentru ameliorarea nisipurilor, acest imens laborator sub cerul liber, complet imagine a agriculturii suită la demnitatea celui mai modern dintre industrii. Ceea ce se petrece pe cele peste 3000 de hectare ale moderne instituții întrec orice imaginație. Mai înlî trebuie să ne gîndim că aici cercetarea la forme unice, fiind vorba de nisip și nu de pămînt mai mult sau mai puțin roditor. Apoi că la întemeiere experiența în domeniu a fost ca și nulă, deserturile, în România, fiind pentru mulți un element de-a dreptul fantastic. Am căutat, din curiozitate, date despre acest spațiu

În fiecare margine

Cine traversează strada în somn și cine intră singur într-o peșteră și cine crede într-o țevă de tun nu poate să simtă soarele și nici limbile ceasului atingîndu-i umerii și picioarele. Între limbile ceasului și între două trotoare nu poate fi ca într-o peșteră în care să pătrînză de unul singur, ca printr-o scorbură de pom sau printr-o țevă de tun sau printr-o viață de om. În fiecare margine a străzii, ca și între limbile ceasului, e un început de lume și un sfîrșit de oră peste care cad stelele cerului atînse de stalactitele universului Cronos.

Ștefan Tunsou

Am stat de vorbă cu pămîntul țării

Am stat de vorbă cu pămîntul țării la un pahar de cîntec și soare și-am tremurat cu suflet de izvoare cîntînd sfîos răspunsuri întrebării.

Mi-e vorbit cu vocea lui blajină: „O, așezarea voastră aici, poete a nîns-o vîrsta aștrilor în pleta și străluciri de purpură latină.

Voi n-ați venit aici aduși de cai și nici de vînturi reci, învalvurate ci v-ați născut în drum spre libertate pe terasele nisipoase ce urcă de la Dunăre.

Cu aceste daruri a venit anul marilor schimbări, 1963, cînd a fost pusă și piatra de temelie a Stațiunii de cercetare de la Dăbuleni. Directorul ei, prof. univ. dr. Ing. Petre Banită, rememorează zilele aceluși mijloc de marie de acum 18 ani cînd un vînt rece, turbat spulbera nisipurile, acoperea cu pulbere cenușie drumurile, muta intruna hotările de mamut ale dulelor. El împreună cu secretarul raionului de partid, Gheorghe Dîndere, și cu alți oameni de bine au vegheat să fie scrise drept slovele înscrisului de întemeiere a acestei universități a desertului. Greul abia urma să înceapă. Aggregate uriașe minate de oameni de apoi au puses în demolarea castelilor pe care le făurise în inchiștirea lui vîntul. Țărani și fiii de țărani, cercetătorii, s-au aplecat peste nisip cu liniște și îndărătnicie, domesticîndu-l. Au fost ridicate laboratoare, s-au confecționat șere; ustensilele, aparatele și instalațiile alimentare au pornit, sensibile, să măsoare și să cîntărească. Suprafața amulă din dune a fost împărțită în ferme, fermele, în loturi mărunte pe care a început să fie experimentată creșterea multor neamuri de plante. O teribilă risipă de imaginație a schimbat cenușa nisipului într-un iastuos covor oltenesc.

Povestea oamenilor și a vîntului lor din Sud este o istorie modernă a triumfului binelui și al vieții. Capitole de eroism adunate an de an vin să întregască în gîna croșii, țărani adică, pe care o trezărire de orgoliu l-a făcut să schimbe de cite ori a fost nevoie, într-un timp scurt, fața locului pe care îl stăpînește.

Barbu Stanciu-Dolj

Mircea Croitoru

Trandafirul «Luchian»

Întîlnim, la tot pasul, flori. Unli dintre noi le și cultivăm. Ne intrigă, normal, orice exemplar ieșit din comun. Evidențial, solicităm, sau căudăm, amănuite. Budaoră, despre o magnoliză sau o orhidee. Adică, despre ceva exotice. Despre celelalte flori, nu ne (prea) interesăm. Ne mulțumim să le admirăm colorile, să le inspirăm parfumurile. Așa mi s-a întîmplat, de ani de zile, cu un soi de trandafir. Rozii. De un roșu aprins. „Frumoși”, mi-am zis, fără să-mi pun problema denumirii lor, cine știe ce altă problemă. Pînd cînd, acolo, la S.C.C.C.P.N. Dăbuleni, al cărui sediu este înconjurat de o splendidă plantație de astfel de trandafiri, am aflat, de la direcțiul unității, prof. dr. Petre Banită, că trandafirul acela are un nume: „Luchian”. Am înțeles. Nu știu cum, nu știu de ce. Am aflat, atunci, că sotul a fost creat — și botezat — la Cluj-Napoca. Nu știu, acum, de către cine. Îmi place să cred că acel (acei) cercetător(i) care l-a(n) creat s-a(n) gîndit, atunci cînd l-a(n) pus un nume, la „siguravul de mustață”, cum se numea singur Ștefan Luchian. În mîntea mea s-au învălmășit spusele și scriselile lui Argehi despre nefericitul poet al colorilor. „Luchian — zicea el într-un rînd — e o ridicare a tuturor energiilor lui și concentrarea lor într-un singur punct”. Vopsea lui — mai zicea el — pare de carne simitoare. (...) Înăuntrul colorilor lui bate ritmul mare care rostogolește eternitatea”. Trandafirul „Luchian” pare, vorba lui Argehi, „de carne simitoare”. Are, vreau să spun, ceva din pasta tablourilor sale. Cu siguranță că acest soi de trandafir este cultivat în toată țara; cu siguranță că eflorosențele lui mîngie privirea din nordul în sudul, și din estul în vestul țării. Dar, parcă, „Luchian” a prins rădăcini tainice aici, pe nisipurile din sudul Doljului, ca pentru a răspunde elogiilor argeziene. Mestorul „Cuvîntelor potrivite” îl cîntă, cu verbul său, pe poetul desertului sufletesc care a fost Luchian. „Luchian” s-a prins aici, în Dolj, pentru a colora fostul „desert” (de nisipuri) deopotrivă. Între timp, un perșic (după expresia lui Robert McNamara, pe vremea cînd era președintele B.R.D.): „Trebuie să fii mindri că ai creat un paradis într-un desert”: aprecierea a fost făcută în 1979 și este înscrisă în „cartea de aur” a stațiunii). Argehi l-a preacinstit pe Luchian; marele pictor îi întinde, ca semn de recunoștință, un trandafir în eternitate.

C. Dumitrache

